

Universal Declaration of Human Rights - Kabiye

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

KEDENGA KPEEKPE YƆƆ EYƆ WALA TƆM

KUBUUZUTU

Yee q̄itisaa se p̄am̄ona eyaa se p̄ewee kuman̄ wala esundaa ne p̄kena wazay p̄oȳō k̄oȳō, q̄itisaa q̄āq̄a se p̄eede ejade ȳō tu-ȳō w̄ēō, toovonum ne laheziye paltyna;

Dinaa se eȳō wala t̄om̄ kus̄ī ne tu-ȳō kud̄ōn̄ palabina ne kiw̄eekum̄ t̄oȳt̄ ne pīcēȳtȳ eyaa. Mb̄ō pacay se ejade eleyzi w̄ēō, eyaa w̄ē pa-tu ȳō, p̄oȳōd̄ō yem faaa ne piw̄lt̄ se palt̄ k̄ōñ̄ōn̄ taa, s̄ōnd̄ō ēetasiy-w̄ē kpāō;

Yee waq̄e kewiyay ekandaytȳ eȳō wala ȳō cam̄yē k̄oȳō, wiq̄iyi put̄kay eȳō en̄ō kenāō kujeȳō se ek̄oȳt̄ kewiyay nga k̄ō-ȳō se kalakt̄-t̄ ñ̄an̄;

P̄ow̄e cam̄yē se pas̄ina ajeya, akpeeti ne ala taabaliye q̄ōō t̄om̄yē q̄eu ne puhuuna-ȳē;

Dinaa se ajeya k̄igbend̄ōō ngb̄eyē paȳt̄ō takayay taa ke eyaa kpeekpe tas̄t̄ tisuu eȳō wala ne e-wazay p̄ō-t̄om̄, ne p̄ōt̄ō se abalaa ne halaa p̄ew̄e kuman̄ wala ana a-esundaa; mb̄ō labina ne paka ñ̄ōō se pekpeetiȳ samaȳ s̄ināō t̄om̄yē ȳō ne pīsa p̄ew̄e pa-tu ȳō cam̄yē;

Ajeya k̄igbed̄ōō ngb̄eyē taa ajeya tisaa se alakt̄ ne eyaa kpeekpe ñ̄a eȳō wala, ele p̄ow̄ē se ngb̄eyē ed̄ō-ȳē nisi;

Yee eyaa t̄ungē iw̄ena lumayziye k̄ōq̄om̄q̄iȳē eȳō wala ne e-tu ȳō w̄ēō t̄om̄ ȳō k̄oȳō, pīsan̄ ne pala t̄om̄yē n̄q̄t̄.

MB̄Ō AJEYA KIGBEND̄ŌŌ NGB̄EȲĒ KEDIYZAȲ S̄OS̄ŌŌ T̄OM̄ SE:

KEDENGA KPEEKPE YƆƆ EYƆ WALA TƆM̄ t̄onē t̄ukē ajeya w̄ena kedenga kpeekpe ȳō eȳō wala t̄om̄ w̄ē a-ñ̄ōn̄ taa ȳō a-lumayziye; ne pīsa acēyt̄ a-tu, akuli ngb̄eyē q̄unē q̄a-ajeya eyaa ne ajeya lēena eyaa ēsē ne paña eȳō wala ne e-tu ȳō w̄ēō t̄om̄.

H̄ōalay 1

Pal̄ōl̄ōō eyaaa ne pa-tu ȳō w̄ēō kpaagbaa ne p̄ew̄e kuman̄ wala esundaa. Pal̄ōl̄ōō-w̄ē ne p̄ō-l̄ōn̄ ne pa-mayzum; mb̄ō yekina ne p̄os̄ōalt̄ q̄ama se p̄eke eyaa pa-t̄ungē.

H̄ōalay 2

Paa eȳō weyi, ekē kīsem̄, kukped̄ō, k̄ōh̄ōl̄om̄, ñ̄um̄d̄ō, ked̄eyay, paa ekē c̄ōōc̄t̄ nḡō ki-taa t̄ō, elaȳ s̄unaa, ep̄iz̄tȳ et̄ō se kedenga kpeekpe ȳō eȳō wala w̄ena p̄oȳōd̄t̄ a-t̄om̄ ciell̄nē ȳō, akē q̄āq̄a e-ñ̄t̄na.

Mb̄ō q̄āq̄a paa eȳō eluna le, ekē ejadē n̄q̄t̄ q̄t̄wē q̄t̄-tu ȳō ȳō, q̄t̄f̄eȳt̄ q̄t̄-tu ȳō ȳō q̄t̄-taa t̄ō, yaa q̄t̄-poliitikii ke nḡō, paap̄iz̄tȳ p̄ōt̄ō se eȳō wala t̄om̄ t̄onē t̄udatayna-t̄.

H̄ōalay 3

Paa an̄t̄, ew̄ena waq̄e se ew̄eena wezuu, ew̄ē e-tu ȳō ne ekandayt̄ e-tu ȳō.

H̄ōalay 4

P̄t̄f̄eȳt̄ se n̄ōȳō ew̄ē yomiye taa; elē padaad̄ō-t̄ q̄āq̄a k̄ōñ̄ōn̄. Pekizi yomiye t̄om̄.

Hədləy 5

Pufeyt se padqə nəyyə kəñə, pekpənğesi-t, yaa palabı-t mbə pıdaməna se pala eyə yə.

Hədləy 6

Paa anı, ewəna waqə se paa le, paya-t se caa akele.

Hədləy 7

Eyaa kpeekpe we kuman paytə estıdaa ne pəweena waqə qəqə se paytə ekandayt pə-yə kuman. Yee palakı-we nabəyt ne pufeyt qeu, yaa pıdəñ paytə nəmaə ta, pıwəe qəqə se pakandayt pə-yə kuman.

Hədləy 8

Paa anı, ewəna waqə se pacay-t təm yaa pomuluu-i fanññ wala wena paytə ha-t yə a-nəmaə taa, ewolo eheyi ejade taa təm həyaa.

Hədləy 9

Paapızıy pakpa nəyyə fanñ padıy yaa pekezi-t tetə.

Hədləy 10

Yee pakpa eyə nəyyə se elabı nabəyt, ewəna waqə se pahəə e-təm fayt ne pana; tıdey yaa tıstı.

Hədləy 11

1. Eyə weyi pakpa-t ne padahəda e-təm yə, pəcəñna-t se edəweeki pəyt; a-aseyde tınaa ne e-yə kandıyaa pasıngıy e-wayt, pahəə e-təm fayt ezi paytə pəzəə yə, ne pana toovonum.

2. Paakpay eyə sənə qəəə mbə eelaba ne pıdaafeyt paytə taa yə, pə-yə; yee pə-wayt pəkəma pılu se eelabı mbə yə pıke kıweekum, ne pəpəzəə se pəhə e-nangbangəə kəyə, paytə kıbundə yə patıngıy.

Hədləy 12

Pufeyt qeu se eyə nəyyə edqə e-nə ləə təm taa yem yem.

Hədləy 13

1. Paa anı, ewəna waqə se ewolo paa le, ecay qəndə e-liu wəe yə paa ejade ndı le qı-taa.

2. Paa eyə weyi, ewəna waqə se ekəyt ejade ndı ewə qı-taa yə, paa pıke e-ñındə, ne pımay-t qəoye le, epıstı.

Hədləy 14

1. Yee palı eyə nəyyə wayt qəli fanññ, ewəna waqə se eñıntı kəytəə qəqəyē. Etalı le, padaalə-t.

2. Elē, yee toovonum, ewəeki nabəyt ne pañıntıy-t se pakpa-t, efeyına waqə se edqə kəytəə qəli.

Hədləy 15

1. Paa eyə weyi, ewəna waqə se eyaa ejade naqıyē se e-tē.

2. Pufeyt se pekizina nəyyə se edaayaa e-ejade se e-tē yaa edaa ləyzi tē.

1. Halɓiya ne abalɓiya, paa pe-te le, palaki cacci ngɔ, pataliy pe-dede le, pewena waɗe se pawalt, pakpay halaa ne papisti dɩsti ne su-tunaa. Pa-wala we kumaɗ halɓupayye dede; abalɔ wena waɗe se ekizi e-halɔ ne edɗont-t; halɔ ñewena waɗe dɗɗɗ se ekizi e-walɔ ne ekɩti e-yoo.

3. Muzay kena samay hoye; kewena waɗe se samay ne kewiyay pakandayi ka-yoo.

1. Eyo paa weyi, paa ewe e-deke, paa ewe lalaa hekɔdaa, ewena waɖe se eweena ñum.

2. Քիֆեյտ զեւ ի քելեյ ողայծ ի-նձմ ֆողող.

Paa ani, ewena waɗe se elɓi e-lumayza faaa, etuɗ esa tɓm nɔmaɓ ngɔ esaɗlaa ya. Pɔ-tɔbɔɓ se waɗe qine diyekina ne eyɔ pɩzi eyele esa tɓm nɔmaɓ nakɔyɔ ne etuɗ lɛɛkɔ, epɩzi ewli esa tɓm nɔmaɓ ngɔ etungty-kɔ yo kɔ-tɓm lalaa faaa; paa ewe e-deke yaa e ne lalaa, epɩzyi ɛla pɔ-tɔmɩye.

Paa eyɔ weyi, ewena waɖe se eyɔɔɖi faaa ndɔ emayzɔ yɔ; pɔ-tɔbɔɔ se sɔɔndɔ edaakpa eyɔ naɔyɔ se ɛɛyɔɖi natɔyɔ nɛ palabi-t nabɔyɔ. Pɔ-tɔbɔɔ ɖɔɖɔ se eyɔ wena waɖe se ekedɔ lalaa ndɔ esuma, enaa yaa enuwa yɔ.

1. Paa an, ewena waɗe se ewolo kediyzay ne eweena ngbeyɛ.

2. Pufeyi se pakpa naayō ne don se esōō ngbeye naq̄ye taa.

1. Paa eyō weyi, ewena wade se edō e-nō e-ɛjade dɔkōō tōmye tōm taa. Emaymay epiziyɛ ɛla lumayza yaa etinna samay lɛzi eyaa mba se pɔdɔktɛ ɛjade yɔ pɔ-yɔɔ.

2. Paa anɔ, ewena waɖe se eɛa kewiyay tɔmɔye naɖɔye.

3. Samay səəlüm kena kewiyay dən tigiđe. Takaytsı dözöb panayna samay səəlüm mbö.

Paa eyō weyi, ewena waḡe se samay ekandayt e-yōō. Kandaytō mbō piyekina ne eyō weē e-ti yōō, ehezi ñum ne esekuliye pa-ñinōō nōmaō taa.

1. Paa anɔ, ewena waɖɛ se ehiy tɔmɩyɛ, tɔmɩyɛ nɔɩ ɛsɔɔlaa yɔ, elabi-di ne mulum ɛdaawɛɛ.

2. Eyaa kpeekpe wena wade se, palaki tɔmɩye kɔdɔmɔɩye kɔyɔ, peheyi-we kuman, mulum edaawee.

3. Eyo weui elaku tōmye yo, pōmōnaa se peheyt-i camye, putalt e ne e-muzay ne padaala kōñōy samay taa.

4. Paa ant, ewena waɗe se e ne lalaa paɗo ngbeye; e-ngbeye ekpendi angba leena yoo, angba ana awee don ne akandayi e-yoo.

Hoolay 24

Paa ant, ewena waɗe se ehezi ne ecalasi e-ese, padaakili-ti nazoo tomiye taa; ewena waɗe dadda se paa pinay nga, paha-ti fenay kaddamay, ehezi ne pete peheyi-ti ke-liidiya.

Hoolay 25

1. Paa ant, ewena waɗe se eweena hum ne piwazi e ne e-humba pe-wezuu cayoo taa; ezi toonay, toola, daddaye ne ka yoo. Ewena waɗe se elaki koono, piwazi-ti, elabi ejam, episi edane yaa leluu, ekpadayaa, pala naboyoo ne pasina-ti.

2. Asan ne piya pomona se pasina puiui.

Hoolay 26

1. Paa eyoo weyi, ewena waɗe se pokuli e-ese. Pidamona se peheyi koonoo sukuli yoo. Pitena paa ant kujeyoo se ewolo-ko. Powee se leyoo ne toma kpasoo sukuli potoyi. Poozoo dadda se patohi sukuli kutezoo nonso paa ant.

2. Eyoo woki sukuli se e-ese ikuli, piwazi-ti e-wezuu cayoo taa, pisina-ti ne ena eyoo wala. Kistyna eyaa ne pantyna dama, pekpeyu dama pa-kiweekum, paɗoo ngbeye. Kistyna dadda ajeya kibendoo ngbeye toma wena aantiy lanhezeye yoo.

3. Piya humba wena waɗe se palizi sukuli ngo psoola se pepiya iwobi-ko yoo.

Hoolay 27

1. Paa ant, ewena waɗe se edoo noo faaa e-ajade sonzi tom taa ne mbo pitiy pi-taa yoo, piwazi-ti.

2. Paa ant ewena waɗe se ekandayi mbo elaba ne e-hude see yoo po-yoo.

Hoolay 28

Paa ant, ewena waɗe se enay pana ne yedeyedetoo edaawe ejade yoo, ezi poyoodoo kedenga kpeekpe yoo eyoo wala tom takayay taa yoo.

Hoolay 29

1. Paa ant, etli esu se ewe samay nga ka-taa fee ne piketyna-ti yoo, etoo-ke kumiye.

2. Paa eyoo weyi, ediyzina se e-wala humoo nomoo ne e-ti yoo weo lelen nito pa-taa le, kamay wee; pifeyi se eezu-ke; payoo dona-ke. Mbo yekina ne eyaa nan dama wala; mbo hayna momoo dadda se demookrasii samay taa eyaa inuna dama.

3. Eyoo nooyoo eepiziy eto se enan wala ana ne poodoo ezi ajeya kibendoo ngbeye sooloo yoo.

Hoolay 30

Kedenga kpeekpe yoo eyoo wala tom tone, ti-taa to kpaiy kpaiy. Eyoo nooyoo feyi eton se hooloo kone, yaa ngo yoo, kotonna se padaana wala naaye ejade dune, yaa ndi yoo di-taa.